

# HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 38

18. rujna 2008.

cijena 100 Ft



Foto: Branka Pavić Blažetin

Šokice iz Vršende



Komentar

## Prodaje se Čitaonica?

Ovih se dana u Bačkoj pročula vijest da se prodaje zgrada Bajске bunjevačke čitaonice. Bajски Hrvati, ali i građani, slučajni prolaznici, zapanjeni i s čuđenjem prolaze pokraj zgrade Čitaonice na kojoj je postavljen oglas da se ona prodaje. Pitaju se: tko, zašto, i kako se usuđuje prodavati baštinu svojih, naših predaka, stoljetnu ustanovu i simbol opstojnosti bačkih i bajskih Hrvata-Bunjevaca, koja je utemeljena i sazidana zalaganjem, materijalnim i duhovnim doprinosom naših pradjedova.

Otprije su nam poznate sve zavrzlake oko bajске Čitaonice, koja već nekoliko godina postoji(?) kao udruga pod nazivom Hrvatski kulturni centar „Bunjevačka čitaonica”. Nema dovoljno prostora, niti želim ponavljati sve ono što se zbivalo s bajskom Čitaonicom u proteklih desetak, a posebno prije nekoliko godina. Dobro nam je poznato da je vraćanjem zgrade nakon demokratskih promjena u Mađarskoj, početkom 90-ih godina, ona proradila i bila mjestom raznih događanja, poticateljem i organizatorom nekoliko priredaba bajskih i bačkih Hrvata, o kojima smo izvješćivali naše čitatelje. Nakon djelomične obnove zgrade, a posebno otkako je utemeljena udruga pod novim imenom HKC „Bunjevačka čitaonica”, i to nakon što je njezino vodstvo i članstvo izigrano, zgrada je ostala prazna, a o aktivnostima već godinama nismo čuli. Posljednji podatak o udruzi nalazimo na mjesnim manjinskim izborima, prigodom kandidiranja zastupnika na izborima za mjesnu hrvatsku manjinsku samoupravu u Bikiću. Znamo samo da je njezin predsjednik Antun Mujić, i ništa više.

Nakon svega, sada je oglašena njezina prodaja, koja nas je potaknula na razmišljanje, ali nas na osnovi svih dosadašnjih zbivanja nije posebno iznenadila.

Stoga se opet pitamo, tko, zašto i kako se usuđuje prodavati baštinu svojih i naših predaka, ne vodeći računa o tome kako je Čitaonica početkom 1900-ih godina građena zalaganjem i materijalnim doprinosom zajednice bunjevačkih Hrvata, zalaganjem njezina članstva, vodstva i osnivača, čiji potomci Čitaonicu do danas čuvaju u sreću.

Pitamo se, prodaje li se zgrada Čitaonice, ili se prodaje Čitaonica kao udruga i sve ono što je ona značila i znači za bajске i bačke Hrvate, od svog utemeljenja do danas ostavši simbolom opstojnosti.

Smognimo snage i odlučnosti da se Čitaonica vrati onima kojima pripada, svome članstvu, da se njezin rad ponovno obnovi, te da se nastavi sve ono čime su nas zadužili naši preci.

S. B.

## „Glasnikov tjedan”

Još sam uvijek pod dojmom naznaka iz ovojnjednoga komentara kolege Stipana Balatinca. Komentar me potaknuo na razmišljanja koja bi moj suprug nazvao dubokim pesimizmom, a moji čitatelji ni sama ne znam kako. Prodaje se Bajška bunjevačka čitaonica?

Povijesni su se vihori poigravali sudbinom Hrvata na ovim prostorima, politički vihori još više. I tako dok smo se još 1948. u našim kalendarima na prvim stranicama divili liku i slici maršala Tita, 1949. ona je netragom nestala, došli su generalisimus Staljin i Vuk Stefanović Karadžić. Godine 1950. pojavljuju se karikature koje nazivaju Tita psom imperijalista. Bilo je to prije šezdesetak godina. Kako se onda moglo biti Hrvatom, kako se vezati i povezivati s matičnom domovinom kada se sve takvo osuđivalo kao neprijateljsko. I onda duge, duge, godine upravljanja manjinskom politikom, pa demokratske promjene, civilne udruge, velike ili male statističke brojke ovisno o kutu gledanja, manjinske samouprave, predaja i prijelazi ovlasti s jednih na druge, pa opet s drugih na prve, i tako sve u istom kolu s bezimenom osnovom, i nedefiniranom bazom koja i ne bi trebala biti odlika demokracije. A ono što je najvažnije, strateškog i vlastitog plana razvoja s dugoročnim ciljevima ni danas još nema. Tako ovih dana Hrvatska državna samouprava poziva sve da sudjeluju u njemu, svojim prijedlozima, idejama. Treba ga napokon izraditi, početi provoditi, na jednoj zajedničkoj hrvatskoj platformi. To su ona ključna pitanja koja se postavljaju i u političkom i civilnom životu Hrvata u Mađarskoj. Skloni smo kritizirati druge, a sami nad sobom teško se zapitkujemo. Gotovo je nezamislivo, ali je činjenica kako



neki od mnogobrojnih hrvatskih predsjednika, bilo samouprava, bilo KUD-ova, bilo civilnih udruga u Mađarskoj, recimo, ne zna kako su se u Judu/Đudu okupljali i okupljaju Hrvati pokraj Drave, na blagdan Svetoga Trojstva, i to stoljećima. I to treba ugraditi u strateške planove razvoja, kao mozaik prošlosti na kojem se gradi djelatna budućnost. Nije dovoljno prihvatiti izvješća sa šturim

brojkama, treba se zagledati iza brojki iza kojih se krije stvarnost. Zavirivati i zaviriti na dobrobit zajednice koju predstavljamo, znati što ta crkvena zgrada znači, i što znači brojka od 450 članova ako se njih tek 21 odazove na sjednicu. Što znači promocija kada se na njoj hrvatski jezik stavlja u drugi ili treći plan, da ne kažemo u podređen položaj, što znači seoska priredba koju organizira hrvatsko civilno društvo, ili hrvatska samouprava ako ona nije na hrvatskom jeziku, što znači multikulturalnost ako prije toga nismo jasno profilirali svoje hrvatstvo, što znači knjiga u kojoj se ponavljaju već viđeni i pročitani tekstovi, što znači škola ako dijete ni poslije osam godina učenja ne nauči osnovne norme komunikacije na hrvatskom jeziku, što znači tjednik ako se on ne čita, što znači net stranica ako mjesecima na njoj nema nikakvih promjena ni izmjena, što znači civilna udruga, a što znači manjinska samouprava, koje su sličnosti i razlike, kompetencije jednih i drugih, što je to društveni nadzor, je li on štetan ili potreban u strateškom razvoju Hrvata u Mađarskoj? Što znači rečenica „oni to neće prihvatiti”??? I tako dalje i tako dalje... Što znači to da se prodaje Bajška bunjevačka čitaonica?

Branka Pavić Blažetin



## Skupština Hrvatske državne samouprave u Vlačićima

U Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu 13. rujna održana je redovita sjednica Hrvatske državne samouprave. Od 39 zastupnika devet ih je bilo odsutno opravdano. Prema prihvaćenom dnevnom redu teme rasprave bile su: izvješće predsjednika o radu HDS-a u proteklom razdoblju te izvješća zamjenika, prihvaćanje Croaticine bilance za 2007. g., prihvaćanje bilance Zavičaja za 2007. g., polugodišnje financijsko izvješće Hrvatskoga znanstvenog zavoda, santovačke škole i HDS-a u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja 2008. g., pripreme programa Državnoga hrvatskog dana u Baji, dodjela HDS-ova odličja (zatvorena sjednica), odluka o molbama Saveza Hrvata u Mađarskoj i Croatice.

Zastupnici Hrvatske državne samouprave na nekom od prijašnjih sjednica prihvatili su da se sjednice ubuduće održavaju i u raznim regijama i na mjestima gdje organizacija ima svoje ustanove. Kako bi se zastupnici upoznali i sa zdanjem Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta „Zavičaj” u Vlačićima, ovaj put je Skupština zakazana ondje. Većina zastupnika na lice mjesta stiglo je u petak, 12. rujna, imajući tako priliku upoznati naselje, pogledati podrobnije odmaralište i njegovu okolicu, te porazgovarati s ravnateljem d. o. o. „Zavičaj” Ladislavom Gujašem.

Skupština je održana drugi dan s početkom u 10 sati prema najavljenome dnevnom redu. Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, pozdravio je nazočne, domaćina „Zavičaja” i potvrdio važnost održavanja sjednica na terenu. Pozdravljeni su i predstavnici hrvatskih medija u Mađarskoj i upućena im je zahvala u izvješćivanju događanja, kojih ima vrlo mnogo.

Po običaju, prva dnevna točka bila je predsjednikovo izvješće o radu između dva zasjedanja, od njih najvažnije je: predaja zgrade Muzeja sakralne umjetnosti u Prisiki, potpisivanje ugovora u svezi sa santovačkom školom i s mjesnom samoupravom, potpisivanje ugovora o iznajmljivanju „Zavičaja” između HDS-a i d. o. o., sudjelovanje na sjednici Hrvatsko-mađarskoga mješovitog odbora, dobivanje tri milijuna forinti potpore za muzej na natječaju za održavanje i preuzimanje manjinskih ustanova, sastanak državnih samouprava o financiranju manjinskih samouprava. Predsjednikovo i dopredsjednikovo izvješće je prihvaćeno.

Prihvaćena je bilanca i Neprofitnog poduzeća „Croatica” za 2007. g. iako njegov ravnatelj Čaba Horvath nije bio nazočan. Izvješće je bilo pismeno dostavljeno, što je odbor za financije prihvatio. Usmene nadopune dao je HDS-ov predsjednik. Croaticino gospodarenje pregledala je nadzornica i prema njoj, poduzeće je jedno od najbolje funkcionirajućih tvrtki u Mađarskoj; tvrtka je 2,5 milijuna forinti doznacila na HDS-ov račun za najamninu prostorija. Prema predsjedniku, Croaticine financijske prilike u tekućoj godini bolje su od prošle pa će možda biti mogućnosti i za povećanje stranica Hrvatskoga glasnika, naime kašnjenje izvješćivanja

aktualnih događanja navrijeme proizlazi zbog pomanjkanja prostora u novinama. U stručne stvari nije se ulazilo jer, kako reče predsjednik, za to treba pozvati stručnjaka, što će i učiniti idući put. Bilanca Neprofitnog poduzeća je prihvaćena.

Treća dnevna točka bila je prihvaćanje bilance „Zavičaja” za 2007. g. Na skupštini bio je nazočan i opunomoćenik (prokurator) Ivica Kovačić koji je zadužen za nadzor „Zavičajeve” financijskog poslovanja. On će i nadalje biti ovlašten da se informira o poslovanju društva. Na molbu da se sažme prošla godina, „Zavičajev” ravnatelj obrazložio je izdatke prije sezone, te o izmjeni prozora. Naglasio je: želi li se postići funkcionalnost zgrade, potrebno bi bilo ulagati u nju. Trebalo bi raspravljati o stručnim stvarima oko zdanja, da se ubuduće što bolje popuni. Bilanca „Zavičaja” za 2007. g. je prihvaćena.

Financijsko izvješće Hrvatskoga znanstvenog zavoda za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2008. prihvaćeno je. Budući da ravnatelj zavoda dr. Ernest Barić nije bio nazočan, uz pismeno dostavljeni materijal neke informacije je dodao HDS-ov predsjednik, između ostalog objavljivanje knjige dr. Janje Prodan. Prema mišljenju nekih zastupnika, osam milijuna forinti prilikom je sredstvo za djelovanje Zavoda i očekivalo bi se učinkovitije djelovanje, no neki misle upravo suprotno, da taj iznos nije tako velik ako se od Zavoda očekuje istraživačka djelatnost. Postavljeno je pitanje zašto Zavod ne surađuje s Croaticom, možda bi se našle neke točke za međusobno podupiranje. Kod te dnevne točke opet se razvila rasprava o natječajima Zaklade za nacionalne i etničke manjine, zašto se ne mogu dopuniti natječaji s nedostacima, zašto zbog malih formalnih grešaka natječaji ne prođu, no odgovor je glasio da se i manjine moraju držati propisa.

Pismeno dostavljeno Financijsko izvješće santovačke škole nadopunio je predsjednik zbog odsutnosti ravnatelja Jose Šibalina. Natječaj za izgradnju đakčkog doma u Santovu je odbijen, ustanova je dobila dodatnu potporu od 60 milijuna forinti od Ministarstva za obrazovanje i kulturu. Obrazloženje odbijanja: nedostaje 80-postotna popunjenost. Otada se taj podatak mijenjao na 110%, stoga je predloženo da se natječaj preda opet čim se



*Predsjednik HDS-a otvara sjednicu u Vlačićima*

za to pruži prilika. Izvješće santovačke škole je prihvaćeno.

Prihvaćeno je i HDS-ovo financijsko izvješće za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja. Predsjednik je obavijestio Skupštinu o kupnji novog auta za koji je plaćeno 3.151.000 Ft, a uz to je uračunat i stari auto; obnovljen je dio zgrade HDS-ova ureda. Zatraženo je da ubuduće financijsko izvješće bude dokazano i po stavkama.

O planiranome Hrvatskom državnom danu govorila je Marija Vargović, predsjednica Odbora za kulturu. Hrvatsku misu će govoriti Vladimir Stanković, vikar iz Zagreba. Izložba se ne planira, a program će izvesti kulturne udruge Bačke regije. Izglasovano je da HDS organizira autobuse iz pojedinih regija, čije će troškove snositi.

O izvanrednom kongresu Saveza Hrvata u Mađarskoj izvijestio je njegov predsjednik Joso Ostrogonac, na kojem će se potvrditi članstvo i prihvatiti izmijenjeni statut. Savez je podnio molbu samoupravi da materijalno potpomaže organiziranje kongresa, tj. da snosi troškove putovanja delegata. Zastupnici su potporu izglasovali.

Predloženo je da se prilikom kongresa razmotre i druga pitanja, tj. budućnost te civilne organizacije.

Croatice se također obratila samoupravi s molbom da potpomaže troškove digitalizacije fotoarhiva Hrvata, što je također izglasovano.

Ponovno je spomenuta izrada Strategije razvoja Hrvata u Mađarskoj. Radi se o idejama u svezi s razvojem hrvatske manjine na bilo kakvom polju. Zamoljeni su zastupnici da dostave svoje prijedloge, planove u svezi s tim u roku dva mjeseca. Jednako tako zamoljeni su medije da se obrate pripadnicima hrvatske manjine, bilo gdje su, na bilo kojem polju djeluju da pošalju svoju viziju, prijedlog, zamisli Hrvatskoj državnoj samoupravi u korist razvoja hrvatske zajednice u Mađarskoj. Na kraju zasjedanja, na zatvorenoj sjednici, raspravljalo se o dodjeli odličja Hrvatske državne samouprave u povodu Dana Hrvata u Mađarskoj.

Posjet „Zavičaju” okončan je u prijepodnevnom satima 14. rujna.

*Beta*



## Poziv

Skupština Hrvatske državne samouprave i preko Hrvatskoga glasnika poziva pojedince, udruge, organizacije i ine čimbenike hrvatskoga života u Mađarskoj neka daju pismenim putem svoje prijedloge, ideje, zamisli u svezi s izradom strateškoga plana razvoja Hrvata u Mađarskoj. Prijedloge Skupština Hrvatske državne samouprave očekuje u sljedeća dva mjeseca.

Dakle, HDS se ovim pozivom obraća pripadnicima hrvatske manjine, bilo gdje su, na bilo kojem polju djeluju, da pošalju svoju viziju, prijedlog, ideje Hrvatskoj državnoj samoupravi u korist razvoja hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Adresa: Hrvatska državna samouprava (Országos Horvát Önkormányzat), 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24.

Telefon: +36-1/ 303-6093 +36-1/ 303-6094 +36-1/ 219-0642, Faks: +36-1/ 219-0827, e-mail: [hksamouprava@chello.hu](mailto:hksamouprava@chello.hu).

**KOPRIVNIČKI BREGI** – Mjesni odbor, Udruga žen, Udruga prijatelj kulture „Vlado Dolenc” spomenutoga naselja ovoga vikenda priredjuju 11. Dan zelja. Na ovu orijašku priredbu su pravoda dostali pozivnicu i Hrvati va Bika s kimi su jur duglje u kontaktu zastupniki i folkloriši iz matične domovine. Ovput je, djelomično i na forsiranje simpatizerov iz Hrvatske, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Janoš Virag, pozvao na ovu manifestaciju i petrovski HKD „Gradišće”. Tako jačkarni zbor „Danica” iz Bike zajedno s petrovskimi folkloriši 21. septembra, nedilju, će sudjelovati na programu, početo od deset uri na otvaranju manifestacije, potom pak na maši zahvalnici u crikvi Sv. Roka. Točno napodne počinje prikaz zeljarenja, predstavljanje svih domaćih jilov od zelja. Otpodne, od 15 uri, će moći hrvatska publika u okviru kulturno-zabavnoga programa aplaudirati i gradišćanskim jačkarom ter plesačom. Zvana toga organizatori običavaju pučko veselje uz nagradne igre, izbor „Miss Zelja”, i različita naticanja ter presenečenja.

**PETROVO SELO** – Hrvatska manjinska samouprava ovoga naselja, po dugolje-tošnjoj naviki, i ljetos poziva stanovnike na trodnevni izlet u Slavoniju, od 25. do 27. septembra. Prvi dan će se pogledati Virovitica, Prirodni park Papuk ter Djakovo, kade će biti toga dana i noćevanje. Drugi dan pelja naše putnike u Vinkovce, a potom u junački grad Domovinskoga boja, u Vukovar. Za zadnji dan ostaje posjet Osijeku ter srično vraćanje domom poslije kušanja vina u Villányu.

## Pripremaju se Jesenski književni dani

U keresturskoj osnovnoj školi 4. rujna zasjedala je Hrvatska manjinska samouprava Zalske županije. Sjednici su nazočili predsjednik Ladislav Penzeš, te članovi Anica Kovač, Kristina Geróly, Marija Vari, Jože Takač i Zoltan Markač. Županijska organizacija prihvatila je uravnoteženje (rebalans) proračuna, izvješće predsjednika o minulom polugodištu, raspravljala o molbama za potporu raznih organizacija, te o predstojećim programima.



Sjednici županijske manjinske samouprave prethodila je sjednica njezina odbora za financije, koji je pripremio preinaku (modificiranje) proračuna za 2008. g., što je bilo potrebno zbog dobivenih potpora preko natječaja, te dodjeljivanja raznih materijalnih potpora drugim manjinskim organizacijama.

Županijska manjinska samouprava ove je godine imala ukupno 1.892.000 Ft prihoda, što iz dobivene državne potpore, što iz raznih natječaja, odnosno od lanjskog ostatka. Cjelogodišnji je proračun raspodijeljen na priredbe, potpore i na razne troškove. Za priređivanje programa odvojeno je milijun i sto tisuća forinti, u što je uključeno već održano državno hodočašće u Kačmar, Hrvatski jesenski književni dani i druge priredbe. S 310 tisuća forinti potpomaže županijska samouprava druge organizacije, a za razne troškove: putovanja, unajmljivanje prostorija i uredskih troškova odvojeno je 480 tisuća forinti.

Uravnoteženje proračuna jednoglasno je prihvaćeno, no oko potpore skupštine Zalske županije povela se rasprava. Žaloso je da su gotovo sve hrvatske županijske samouprave dobile potporu od svoje županije, a Zalska ništa ne nudi svojim manjinama. Prilikom prihvaćanja proračuna prihvaćene su i molbe koje su stigle za potporu pojedinih priredaba. Međunarodni nogometni tabor u Keresturu dobio je potporu 60 tisuća i, a mlinarački Dan mazanice 110 tisuća forinti. Za mlinaračku i

pustarsku hrvatsku manjinsku samoupravu izglasovana je ponovno potpora od 100 tisuća forinti za priređivanje berbene povorke. Županijska će samouprava potpomagati sakralni muzej u Prisiki sa 75 tisuća, te kaniško Hrvatsko kulturno društvo s 50 tisuća forinti, za kupnju basa tamburaškom sastavu.

Raspravljalo se i o predlaganju osobe ili društva na priznanje Hrvatske državne samouprave.

Predsjednik je izvijestio o organiziranju Županijskog dana manjina, koji bi se održavao 20. prosinca u Keszthelyu, gdje bi se predstavile s kulturnim program sve manjine Zalske županije. Oko toga dana bilo je podosta primjedaba, da se predloži predsjedniku odbora za manjine Lászlu Vajdi kako treba proraditi na tome da ova priredba dobije na ugledu, te da se prilikom nje više uzimaju u obzir programi manjina. Predloženo je da se manjine predstavljaju na svojim štandovima, gdje bi pokazali isječak svoje materijalne kulture.

Na kraju sjednice usuglašene su programske točke Hrvatskih pomurskih književnih dana, koje će se ove godine održati u Keresturu 26–28. rujna. Unutar programa priredit će se natjecanje u kazivanju stihova Stipana Blažetina, konferencija za odgojiteljice hrvatskih vrtića, gostovanje undanskoga KUD-a, bit će održana hrvatska sveta misa i još mnogi programi vezani za rod Zrinski.

Beta

## Novi most na Muri do kraja listopada

**U okvirima XXV. Dana Pomurja u Letinji, na novome mostu na Muri, koji još nije u potpunosti izgrađen, priređen je hrvatsko-mađarski piknik na kojem su bili nazočni letinjski načelnik Béla Halmi i goričanski Marijo Moharić te predstavnici Hidroelektrane niskogradnje d. d. Zagreb, graditelja mosta. Kratak susret upriličen je u nadi da će most zajedno s graničnim prijelazom biti pušten u promet potkraj listopada.**

Nakon zajedničkog zasjedanja hrvatske i mađarske vlade u Budimpešti, premijer Republike Mađarske Ferenc Gyurcsány izjavio je da će se do 2010. g. završiti autocesta prema Hrvatskoj. Radi se o pravcu Budimpešta–Zagreb–Rijeka. U povezivanje autocesta dviju država ubraja se, dakako, i novi most preko Mure između Goričana i Letinje, s pratećim objektima i za nadzor graničnoga prijelaza. Nakon tog zasjedanja krenulo je sve ubrzanom tijekom, raspisan je tender za gradnju mosta.

Posrijedi je ulaganje veće od osam milijuna eura, koju osiguravaju dvije države. Izvođačke radove obavlja hrvatska tvrtka Hidroelektrane niskogradnja. Ona radi već od srpnja 2007. g., radi u dvije smjene kako bi most predala na vrijeme; po svemu sudeći to će i uspjeti.

Most se nalazi petstotinjak metara nizvodno od starog mosta. Hidroelektrana je preko Mure izgradila zapravo dva mosta jer je između objekta razmak 80 centimetra, s dva vozna traka u oba smjera. Svaki most ima vlastitu konstrukciju, a u rijeku i dubinu od 10 do 12 metara postavljena su četiri para nosača.

*Iz hrvatskoga tiska*

### Kerkaszentkirály–Podturen

U Općini Podturen razmještene su tri skele koje prevoze mještane na drugu obalu rijeke Mure, do njihovih zemljišta. Iako su od svojih mađarskih susjeda udaljeni samo nekoliko stotina metara, pa u mirnoj noći, kad se iznad Mure nadvije tama, čuju i glazbu iz njihovih radijskih prijarnika, Podturenci do druge strane moraju putovati sve do najbližega graničnog prijelaza. Put za koji bi im trebalo nekoliko minuta tako se otegne na više od pola sata. Osim gubitka vremena, problem je i to što je Međimurcima otežan put do svojih vinograda i oranica onkraj Mure, koje, nemajući druge, rasprodaju po niskim cijenama! Sve bi te probleme trebao riješiti most i cesta duga samo tri kilometra, o kojima sanjaju više od 60 godina! Zato je s oduševljenjem dočekana vijest o potpisivanju pisma namjere Općine Podturen i mađarskoga Kerkaszentkirálya (staro hrvatsko ime: Kralevec) o gradnji mosta i tri kilometra ceste koja će skratiti put do posjeda. A njih, upravo zbog loše prometne povezanosti, sve je manje. Ljudi rasprodaju zemlju jer skela ne vozi svaki dan, a do druge strane je cestom otežano stići. Ja se slabo sjećam negdašnjeg mosta. Bila sam još djevojčica kad je



Most ima metar i pol široku pješačku stazu, dva kolnička traka širine 3,75 metara, jedan zaustavni kolnički trak iste širine, a ukupno je širok gotovo 15 metara. Novi će most spojiti autoceste Budimpešta–Zagreb–Rijeka, pa će se iz glavnoga grada Mađarske do Zagreba i dalje je više moći putovati brzo i sigurno.

Nakon završetka mosta, dugog 216 metara, tehnički će se pregled obaviti polovicom listopada. Uz most će se sagraditi granični prijelaz s mađarske strane, tako da će biti sve u funkciji do kraja listopada, kada se planira svečano otvorenje.

*beta*

**SANTOVO** – Već po običaju, u povodu početka školske godine, u četvrtak, 18. rujna, u santovačkoj župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije upriličit će se đačka misa na koju su posebno pozvana djeca i njihovi roditelji. Na misi će sudjelovati učenici i nastavnici Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma. Polaznici vjeronauka misu će uljepšati prigodnim recitacijama. Misno slavlje na hrvatskom jeziku koje počinje u 16.30 služiti će velečasni Imre Polyák, santovački župnik.

**SENTIVAN** – Od 28. do 31. kolovoza u Sentivanu (Felsőszentiván) su održani već tradicionalni Sentivanski dani u okviru kojih je otvoren novi Zavičajni muzej i društvene prostorije, a organizirani su brojni kulturni, zabavni i športski sadržaji za djecu, mladež i odrasle. Uz drugo, u kulturnom programu nastupile su dječja i odrasla Bunjevačka plesna skupina Hrvatske manjinske samouprave iz susjednog Čavolja. U okviru Sentivanskih dana dodijeljena su i odličja Seoske samouprave istaknutim Sentivancima, među njima i umirovljenoj učiteljici *Eugeniji Bundić*, jednoj od naših prvih poslijeratnih učiteljica i polaznici prvih učiteljskih tečaja koji su pokrenuti u Pečuhu, koja je uručio načelnik sela Szilárd Vörös. Zavičajni muzej i društvene prostorije u Sentivanu ostvarene su potporom unijskog natječaja u vrijednosti 10,4 milijuna forinti, a vlastiti izvor osiguran je doprinosom mjesne samouprave i društvenim radom mještana. Zavičajnu kuću, sa zbirkom koju su prikupili mještani, a koja je postavljena u tri prostorije, prigodnim je riječima otvorio predsjednik Županijske skupštine Gábor Bányai, koji je uz ostalo napomenuo kako će i osobno pridonijeti bogaćenju izložbenog materijala, darivanjem preslike tristo godina starih dokumenata koji svjedoče o suživotu tronacionalne (mađarske, nje-mačke i bunjevačkohrvatske) zajednice.

**VRŠENDA** – Vjerska i kulturna udruga šokačkih Hrvata u Vršendi u subotu, 27. rujna, priređuje Susret hrvatskih crkvenih zborova. Kako nam reče predsjednica, ujedno i glavna organizatorica Marijana Balatinac, susret počinje misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje će u 10 sati suslužiti župnici pozvanih naselja. Nakon mise, u 11 sati nastupit će pjevački zborovi iz Dušnoka, Mohača, Novog Bezdana, Santova i Vršende. Nakon objeda za okupljene sudionike organizira se i obilazak vršendskog Orašja.

*IVICA BETI*



## Lobi-parti u Selurincu

**PEČUH** – U sklopu Svjetskog festivala balkanske glazbe, na pečuškome Šetalištu 18. rujna s početkom u 19 sati nastupit će Orkestar „Vizin”, u kojem sviraju Milan Sabo, Zoltán Vízvári, Zsombor Horváth, Silvestar Balić, Martin Horvat i László Mészáros, a nastupit će i Ansambl „Yakaze”, te Kálmán Balogh, Gipsy Cimbalom Bend.

**SANTOVO** – Na redovitoj sjednici Hrvatske samouprave održane 10. rujna, prihvaćeno je izvješće o proračunu za prvih šest mjeseci 2008. godine. Prema tome, santovačka hrvatska samouprava u prvoj polugodini ostvarila je 638 tisuća prihoda, a troškovi su ostvareni s 285 tisuća forinti. Prema planu rada za 2008. godinu, tijekom ljeta ostvarene su planirane priredbe kao što je bilo hodočašće 2. kolovoza u Otok i Đakovo u Hrvatskoj, te podupiranje II. rukometnog turnira na tromeđi što je u organizaciji mjesnog RK „Bačka” održan u Santovu 19. srpnja, na kojem su sudjelovali i rukometaši iz Hrvatske, iz prijateljskog naselja Petrijevac. U proteklom je razdoblju Hrvatska samouprava dobila potporu od 401 tisuće forinti za obavljanje javnih zadaća, a na raznim natjecanjima ostvarila je potporu od 330 tisuća forinti, čime su joj prihodi i troškovi povišeni na milijun i 612 tisuća forinti. Sredinom listopada, najvjerojatnije u subotu, 18-og, hrvatska će samouprava organizirati već tradicionalni susret hrvatskih prijateljskih naselja i KUD-ova, koji će ove godine biti posvećen obilježavanju 320. obljetnice doselidbe veće skupine Hrvata iz Tuzle na prostor Bačke, u Bač i obližnja naselja sve do Santova. Do kraja godine održat će se još nekoliko tradicionalnih programa u Santovu i gostovanja na raznim priredbama bačkih Hrvata.

**PEČUH** – Pečuški dani iliti Festival naslijeđa kulturna je manifestacija s dugom tradicijom održavanja, i to svake godine mjeseca rujna u Pečuhu. Tako će to biti i ove godine, od 18. do 28. rujna. U desetak dana trajanja festivala, u nizu programa ima mnogo hrvatskih sadržaja zahvaljujući organizatorskim sposobnostima KUD-a Tanac i Središta za kulturu te zbratimljenim hrvatskim gradovima grada Pečuha. Na gradskim mjestima u deset dana za svakoga će se naći ponešto, od koncerta, izložaba, dobrih kazališnih predstava, plesačnica, manjinskih dana, a sve to uz vesele večeri na šetalištu ispred prekrasne pečuške katedrale.

*U društvu pečuškog biskupa  
Mihály Mayera*



Jedinstvena inicijativa na tlu Mađarske, ponikla je prije osam godina, naravno, u glavi jednoga Hrvata, Marka Győrvárija, gospodarstvenika, predsjednika Mađarsko-hrvatske gospodarske komore utemeljene u svibnju 2006. godine, gradonačelnika grada Selurinca. Lobi-parti po uzoru na američku praksu, kojem upravo Győrvári svojim šarmom i organizacijskim sposobnostima te poznavstvima daje sve veći značaj. Oko tisuću i petsto posjetitelja, preko 160 šatora sa stolovima oko kojih se kuhalo, jelo i, dakako, razgovaralo, našlo se na prostoru selurinskog sajmišta ove godine. Uz roštilj, kotlić ili grah u glinenom loncu, pohanu ribu i ukusne zalogaje, od pršuta pa do janjeta na ražnju (koje su za samoupravu Kacsatóa ispekli prijatelji iz Virovitice) do ozbiljne razmjene informacija, dobivanja spoznaja i viđenja koja će ostati u dragoj uspomeni. To je sažeta bit veoma važnoga društvenog događaja koji u Selurincu već osmu godinu zaredom okuplja čimbenike gospodarskog, političkog, kultur-

nog, športskog i inog života grada Selurinca, regije, županije pa i same zemlje. Pokazala su to na najbolji mogući način i svojom nazočnosti tri ministra: József Gráf, István Gyenesei i István Kobler; gradonačelnici svih većih gradova u Baranjskoj županiji, osam državnih tajnika, suci Vrhovnoga suda, mali i veliki poduzetnici, kulturnjaci, sportaši... Mene osobno, koja sam s novinarskom iskaznicom ušla u prostor u koji je veoma teško nepozvan ući, impresionirao je broj Hrvata koje sam srela iz svih sfera života koje sam navela. Srela sam i konzulicu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Katju Bakiju, naše ljude iz Podravine i Baranje, te se nisam nimalo dosađivala, osjećala sam se, moram reći, kao da sam na hrvatskom lobi-partiju. Uz čašicu pića i ukusne zalogaje od stola do stola, stiska ruke, svim sudionicima i ovogodišnjeg lobi-partija održanog 12. rujna u Selurincu, učinilo se kako je vrijeme proletjelo načas.

*Branka Pavić Blažetin*



Intervju sa Šandorom Petkovićem, glavnim organizatorom gradišćanskoga shodišća u Celje

## „Obnovili smo ovu tradiciju, to shodišće na ko su išli naši preci jur već sto ljet“

Razgovarala: Timea Horvat

*Još vik pišačimo u lugu pred samim ciljem, negde med štajerskimi brigi. Trenutačno mi društvo pravi Šandor Petković, Kisežan, rodom iz Unde, za koga moremo reći da je glavni koordinator, organizator shodišća Gradišćanskih Hrvatov u Celje. Ako bi morao kratko predstaviti ov naš put, što bi ti rekao, koje je to novo iskustvo za tebe, za sve nas?*

– Ovo ljeto je to važno da ovoliko nas još nigdar nije bilo piše. Moremo reći da je čuda Ugrov med nami, ali ja mislim da iz tih sel otkud su htili i prije dojt, od Petrovoga Sela ih je osamnaest, od Hrvatskoga Židana ih je prik deset, i od Prisike su zopet došli ljudi. Mirno moremo reći da se širi ovo hodočašće i ufam se da kljetu će nas biti još već. Bar ovako veliku grupu je teško skupadržati, premišljavati se moramo, hvala Bogu, na tim da kako bi razdilili grupu i je li ćemo imati na to mogućnost.

*Bojali smo se od ovoga broja, iznad sto, a je li bilo kakovih problemov na putu kroz četire dane?*

– Bilo je ih, svagdar je ih, prvi dan smo već imali probleme s autovom ki nam nosi taške i stvari, pak kad smo mislili da je to jako velik problem, to smo najavili pri večernjoj maši prvi dan. Kad smo vandošli iz crkve, veljek su se dvimi ponudili da nam moru pomoći i još ta dan k noći smo mogli izminjiti



Kip Putujuće Celjanske Marije je ljetos dospio u Pinkovac

naš auto. S ljudi nismo imali nikakove probleme. Svako ljeto idemo tako da svenek malo bolje, već moleći, već jačući, da si znamo čvrstiti i naše hrvatstvo, i našu vjeru, aš to bi bilo najvažnije na ovom putu.

*Vidila sam na ovom putu i brojne kiseške Hrvatice, ki lani nisu bili, iako dobro znamo da od vašega varoša idu hodočasnici s drugom grupom u drugom terminu. Ti si je nagovorio da dojd u ovput s nami?*

– Nisam je pravao nagovoriti, nek samo govoriti od toga da kako ide na hrvatskom shodišću, i sami su došli da bi ovo ljeto diozimali na hrvatskom shodišću. Sad su već govorili ovde po puti, tomu pol ure, da i kljetu moraju dojt na hrvatsko shodišće.

*Jako čuda ljudi je ovde ki su Ugri, kako si i rekao. Danas sam čula da med nami pišaču neki iz Segedina, iz Dabasa. Kako su oni simo zašli uprav na hrvatsko shodišće?*

– Oni su tako došli simo da su se spravljali na ugarsko shodišće, koje je bilo ovo ljeto od Kisega va juliji. No, za jedan tajedan smo se morali kašnje ganuti, i onda nisu imali vrimenta da dojd, zato su se simo javili. To da je čuda Ugrov med nami, nije problem zato jer malo neka i oni poznadu nas Hrvatice, i gvišan sam da je to jedna misija da se širi ovo hodočašće, aš na to moremo biti zaistinu gizdavi da poslije Drugoga svitskoga boja kad se je zopet začelo 1984. ljeta ovo shodišće, to smo mi Hrvatice začeli, i sve grupe za ke mi znamo te su od hrvatske grupe nastale. Svenek i svagdir povidamo da početak je važan za nas, aš kad smo imali mogućnost, obnovili smo ovu tradiciju. To shodišće na ko su išli naši preci jur već sto ljet.

*Prije toga kad su začeli Gradišćanski Hrvatice znova organizirano ići na ovo shodišće iz Ugarske, ti si rekao da ste pišačili s Hrvatice iz Austrije, ali da ste se skroz na tom razmišljavali kako bi se mogli otkinuti od njih. Zašto je bilo toliko potribno napraviti svoju posebnu grupu, zašto ste mislili da vi ne morete dalje već hodočastiti s Gradišćanskimi Hrvatice u Austrije?*

– Mi moramo njim biti jako zahvalni da su nas onda zeli u svoju grupu, da smo mogli s njimi dojt ljeta dugo. Polag toga moram reći da se nigdor ne rasrđi da ono kako oni živu, to je meru znamda i njevo mišljenje preobrazilo, i nas su tako gledali kot siromaškoga rodjaka. Suprot toga mi moremo biti gizdavi na to da kakovi smo, iako nismo tako bogati kot oni, aš bogatstvo donese i jako čemerne



misli. Mene je to najbolje razljutilo kad sam vidio tu tablicu na ku su napisali na naše petnaesto hodočašće, polag sel iz Austrije, odakle su svi došli, i mi smo bili s njimi, a nas su titulirali „Ugrom“. Mi nismo Ugri, mi smo Hrvatice, i ovo hrvatstvo moramo i držati.

*To javno dajete i na znanje svim i na ovom shodišću kad u ovoj povorki vidimo ne samo ugarsku nek i hrvatsku zastavu. Što k ovom velu Austrijanci, i Gradišćanski Hrvatice u Austrije?*

– Njim je ovo isto malo smišno, ali ja mislim da zato da si mi nosimo dvi zastave, to kaže dvoje djelo: hrvatska zastava kaže gdo smo, a ugarska zastava kaže odakle smo došli. Ako će to tako ostate, onda ćemo znati i to kamo kanimo pojti!

*Ti, ki si sada 33. put na ovoj stazi prema Celju, što za tebe ovo znači? Rutina, izazov ili ti još more dati što-šta ovo pišačenje?*

– Svaki put je drugačiji, ne bi morao reći da med puti je bilo dvakrat isto. Važno je to da kako se človik pripravi na ov put, a ovde ne bi mislio na tjelovne stvari, nek bolje na duševne. Dobro je to viditi da svako ljeto dojd mladi, novi ljudi, a to je još lipše da ki dojde, med njimi je jako mali broj takovih ki zatim veli da već nigdar neće dojt. Morebit jedno ljeto ne more, ali većina dojde i drugi put i se trsi zato da bude i kasnije došao.

*Vrhunac ovoga velikoga shodišća je ipak prikldavanje Putujuće Celjanske Marije nedilju otpodne u celjanskoj bazilici, ka štatua putuje od 1973. ljeta med gradišćanskimi seli i ka će ovo ljeto zajti u južnogradišćanski Pinkovac. Jeste li na to mislili da ćete se ganuti na shodišće piše od Kisega do Pinkovca?*

– Već smo se za ovo pominali, Pinkovac nije još tako daleko od Kisega da čez jedan dan ne bi mogli pojti. Kljetu, ali svenek u majušu ili juniju, idemo. Moramo organizirati ov put, već smo na karti pogledali kako bi mogli pojti, a ja se ufam da će biti.

*Ovde smo jur skoro kod konca ovoga puta. Koliko nam fali još do Celja?*

– Do Celja imamo još manje od dvadeset kilometarov.



## KUD „Drava” iz Lukovišća



Članovi barčanske „Podravine” i lukoviške „Drave” zajedno izvode završnu pjesmu. Slijeva druga Anica Popović Biczák, četvrta Margitka Romolic Esze. Četvrti slijeva Jozo Dudaš, predsjednik potonjske Hrvatske samouprave

Ove je godine i u Lukovišću utemeljeno kulturno-umjetničko društvo, kao nastavak nekadašnjeg društva. Predsjednica „Podravine” iz Barče Anica Popović Biczák kratko nam reče: To mi je drago zato što je moj otac Milan Popović bio voditelj nekadašnjega društva „Drava”. Mislim da je uistinu vrijedno nastaviti njegovanje naših običaja, jer ako ih mi ne sačuvamo, onda će se to sve zaboraviti.»

Margita Romolic Esze, predsjednica

KUD-a „Drava” i Hrvatske manjinske samouprave iz Lukovišća, 16 godina radila je kao učiteljica u Lukovišću, a danas radi kao poduzetnik. Ne samo vodi nego i sama sudjeluje, pjeva i pleše u društvu. Kako nam reče, „Drava” je osnovana ove godine, ima 20 članova od 9 do 76 godina. Članovi su joj iz Lukovišća, Brlobaša, Novog Sela i Barče. Cilj im je njegovanje podravske tradicije, od starih naučiti običaje, pjesme i plesove, i tako ih predati mladim naraštajima.

Književno-likovno društvo „Rešetari”

## Hrvatski pjesnici u dijaspori i članovi KLD „Rešetari”

„Rešeterački susret pjesnika” Rešetari objavljuje natječaj za XII. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u dijaspori i članova Književne sekcije „2 9 2” KLD „Rešetari” iz Rešetara.

Svaki pjesnik može sudjelovati s tri pjesme. One trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje pjesnik živi. Pisati na računalu i dostaviti na e-mail adresu (flopi ili CD) ili pisaćim strojem na papiru A 3 formata (jedna pjesma jedna stranica).

Broj objavljenih pjesama u zbirci isključivo ovisi o kakvoći dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kakvoćom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Neobjavljeni radovi neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis, do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su dosada objavljeni radovi).

Svoje radove slati na adresu: KLD „Reše-

tari”, Vladimira Nazora 30, 35 403 Rešetari, Hrvatska, najkasnije do: 1. siječnja 2009.

Predstavljanje knjige „XII. Rešeterački susret pjesnika”: 25. rujna 2009.

Pokrovitelji Zbornika pjesama jesu Hrvatska matica iseljenika Zagreb i Brodsko-posavska županija Slavonski Brod, a supokrovitelj Poglavarstvo općine Rešetari.

Izdavač: KLD „Rešetari” Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor radova izvršit će: mr. Ivan Slišurić, prof., književnik, Nova Gradiška, mr. Stjepan Blažetin, prof. književnik, Pečuh, prof. Đuro Vidmarović, književnik, Zagreb.

U očekivanju vaših radova, te dobre i uspješne suradnje u ostvarenju kulturno-umjetničkih programa srdačno vas pozdravljamo.

„Rešeterački susret pjesnika”

Ivan De Villa

Faks: 00 385 35 333 111

Telefon: ++ 385 (0) 98 16 75 765

E-mail: ivan.de-villa@sb.t-com.hr

## Četiristo sedamdeset i pet ljet doseljenja gradišćanskih Hrvatov

U organizaciji društva Hrvati-horvátok i znanstvene radionice PanonIQm, 8–19. listopada (oktobra) 2008. u Šopronu i Koljnofu održat će se znanstveni skup pod nazivom „475 ljet doseljenja gradišćanskih Hrvatov”, s naglaskom na Nikolu Jurišića.

Kako uime organizatora kaže dr. Franjo Pajrić, cilj je okupljanja: sažeti najbitnije smjernice i činjenice okolnosti oko doseljenja stavljajući ih u širi srednjoeuropski kontekst i zbivanja u to vrijeme u svijetu; upoznati širu javnost s eventualnim novim spoznajama o doseljenju koje su se pojavile u posljednjih 25 godina; specifičnost prilika ondašnjeg doba; sredina koju su našli naši ljudi; Nikola Jurišić, čovjek koji je dao pečat 20–40-ih godina XVI. stoljeća, stavljajući ga u širi kontekst stasjanja Habsburgovaca u hrvatsko-mađarske kraljeve; zacrtati program i oformiti radnu skupinu koja bi se počela sustavnije baviti životnim djelom toga hrvatskog velikana, u nakani da se za nekoliko godina izda knjiga o njemu; Crkva kao element opstojnosti Hrvata i koliko su oni imali još elemente stare Crkve u Hrvata; mogućnosti daljnjeg opstanka, smjernice za opstanak Hrvata na ovim prostorima, s posebnim naglaskom na školstvo, medije i jezik.

## Trenutak za pjesmu

Marko Dekić

### Na bagremu

Na bagremu dva goluba mlada,  
U gustišu s čestim lepršima,  
Orno grade sred ljetnoga hlada  
Gnijezdo za se i svojim tićima.

Dok goluban na grani izvija  
Pjesmičicu svojoj golubici,  
U srcu mi zadovoljstvo klija,  
Gle, kol’ko su sretni ovi ptići.

I dok kruže usred plavetnila,  
Ptičja bića za tuge te znaju.  
Sloboda i sreća s’ raskrilila  
pri svakom im krotkom lepršaju.



## Mješoviti zbor harkanjskih Hrvata



Utemeljen prije više od pet godina, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata mjesto je okupljanja i druženja hrvatske zajednice, pokretač i nositelj mnogobrojnih hrvatskih aktivnosti u Harkanju, naravno, uz potporu Hrvatske manjinske samouprave. Zbor više nego uspješno djeluje. Voditeljica zbora nastavnica je harkanjske Osnovne i glazbene škole Pála Kitaibela Gabika Szerencsi. Zbor održava redovite tjedne probe četvrtkom, a broji tridesetak članova. Imaju i prateći orkestar, koji ih prati na nastupima i priprema se s njima na probama. Sve su to dečki koji i danas žive u Martincima ili su Martinčani, ima po jedan Starinčanin, Harkanjac i Šiklošanin. Dvoje svirača dolaze redovito svakoga četvrtka na probe u Harkanju bez ikakve nadoknade, osim putnih troškova. Mnogo pomažu Harkanjcima. Zbor redovito sudjeluje hrvatskim svetim misama u gradskoj rimokatoličkoj crkvi koje svakoga posljednjeg petka u mjesecu služi velečasni Ladislav Ronta. U veoma lijepom broju misama se odazivaju hrvatski vjernici iz Harkanja i Hrvati iz obližnjih naselja, a i mađarski vjernici. Imali su i korizmenu misu, 29. veljače, te poslije Uskrsa uskrsnu misu. Redovite su i božićne mise na treći dan Božića kada harkanjski Hrvati u sklopu svete mise imaju i blagoslov mladoga vina. Nastupi u gradu ne mogu proteći bez njihova nastupa. Tako zbor redovito sudjeluje u kolovozu trodnevnom Festivalu „Tenkes“, u sklopu kojega i tamošnji Hrvati imaju svoj dan. Tu je i Berbeni festival, prve nedjelje rujna s mimohodom kojem sudjeluje i spomenuti zbor, a organizatori uvijek pozovu i jedno hrvatsko plesno društvo ili iz Mađarske ili iz matične nam domovine. Ipak najveći događaj u životu hrvatske zajednice jest tradicionalna Hrvatska večer početkom studenoga, prve subote, organizacije koje se prihvaća Hrvatska samouprava grada i Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata.

Ove će godine Hrvatska večer biti 7. studenoga. Odlaze redovito na kašadska slavlja prilikom tamošnjeg Dana sela, te Dana Hrvata kada Zbor pjeva hrvatsku svetu misu koju služi dekan župnik Ladislav Ronta. Rado se odazivaju svim pozivima na nastupe, vole se međusobno družiti i na probama i na nastupima. Lani su uspostavili vezu s gradićem Pušćem gdje je Zbor i nastupio na tamošnjemu međunarodnom festivalu ETNO Pušća. Tom je prilikom sa zborom u Pušću boravio i harkanjski gradonačelnik István Bédi koji je i uspostavio veze s tamošnjim poglavarstvom. Izaslanstvo grada Pušća u je boravilo u Harkanju, a Harkanjci (delegacija) su početkom svibnja bili u Pušće gdje se dogovorila daljnja suradnja dvaju gradića, Pušća i Harkanja. Pregovorima su sudjelovali i predstavnici harkanjske Hrvatske samouprave.

*Branka Pavić-Blažetin*

**LEPOGLAVA** – Od 18. do 21. rujna u tom se mjestu održava tradicionalni, 12. međunarodni festival čipke s mnogobrojnim programima, tako izložbom predmeta iz privatnih i muzejskih zbirki iz Slovačke, Mađarske, Slovenije, Finske, Češke i Hrvatske, otvaranjem prodajnih izložaba čipaka iz Hrvatske (Hvar, Pag, Sveta Marija, Sikirevci, Čipkarska sekcija Slovenskoga kulturnog društva Triglav iz Splita, Lepoglava) te iz gostujućih zemalja (Slovenija – Čipkarska društva Železniki, Žiri i umjetnice Afrodite Hebar; Mađarska – Halasi Csipke Múzeum; Slovačka – umjetnica Silvia Fedorova; Češka – VSUR iz Praga; Finska – Lace association Emelia iz Raume). Bit će otvorena i filatelistička izložba na temu čipke u odijevanju. U nizu sadržaja 21. rujna u Lepoglavi, mimohodu gradskim ulicama sudjeluje i Ženski pjevački zbor Augusta Senoe iz Pečuha, koji će istog dana i nastupiti u kulturnom programu i lepoglavskim događanjima. Ako vas put nanese od 18. do 21. rujna u Lepoglavu, zastanite, uživajte u izložbama, sajmu turizma i etnogastronomiji, proizvodima starih obrta, koncertima Žige Međimurskog i Prljavog kazališta.

**ZAGREB** – U dvorani Hercegovačke franjevačke provincije uznesenja Blažene Dvice Marije (Avenija Gojka Šuška bb, Zagreb) 23. septembra, utorak u 19 uri, će se promovirati knjiga akademika Josipa Pečarića, pod naslovom *Žločinački sud u Haagu*. Knjigu predstavljaju Damir Pešorda, kolumnist, profesor, prof. dr. sc. Slobodan Lang, prof. dr. sc. Zdravko Tomac, akademik Dubravko Jelčić i autor. Počasni gost na prezentaciji bude slavni pjevač i branitelj Domovinskoga boja Marko Perković Thompson.



*Bogatstvo....*

*Hodočasnici iz Koljnofa pred celjanskom crkvom*



## Hrvatski podravski ribički kup

Lani je izvarska Hrvatska manjinska samouprava potaknula organiziranje Kupa ribiča hrvatskih manjinskih samouprava Šomođske županije kako bi i tom zajedničkom priredbom jačala međusobnu suradnju. Ugledavši se na uspješnost lanjskoga kupa, 23. kolovoza ponovno je organiziran kup s 15 družina, proširivši njihovo sudjelovanje i na drugu županiju.

**SAMBOTEL** – Peti put se priredjuje Narodnosni dan u ovom gradu, i svako ljeto druga narodna grupa je odgovorna za glavnu organizaciju. Ljetos je red došao ponovo na Hrvate u Sambotelu, tako Hrvatska manjinska samouprava na čelu s Laslojem Škrapićem poziva na ovu feštu sve zainteresirane u Etnoselo 20. septembra, subotu, početo od 14 uri. Pod šatorom će nastupati mališani hrvatske grupe u gradskoj čuvarnici Mesevár, školari Osnovne škole „Mihály Váci” ter jačkari zbora „Djurdjice”. Kot posebni gosti su pozvani plesači HKD-a „Gradišće”, i tamburaši „Koprive” iz Petrovoga Sela. Naravno, i druge narodne grupe dospit će do pozornice, tako od Nimceva mališani će razveseliti publiku, od Slovencev samboteljski pjevači, a Romi će svojim folklorom zagrijati nazočne. Prvenstveno kulturno spravišće podupira Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj i grad Sambotel, a organizatori očekuju kih 400–500 ljudi na odpodnevni program.

**ČEPREG** – Hrvatska manjinska samouprava, na čelu s Marijom Kralj, srdačno Vas poziva na folklorni festival Hrvatov 20. septembra, subotu, u čepreški kulturni dom. Program počinje u 15 uri sa svetom mašom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crikvi Sv. Mikule, a poslije povorke folklorošev oko Promenade. Nazočne će pozdraviti Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave. Na festivalu nastupaju pjevački zbor „Sv. Cecilija” iz Sambotela, pjevački zbor „Peruška Marija” iz Hrvatskoga Židana, jačkarni zbor iz Staroga Grada, pjevački zbor „Botice uši”, muški pjevački zbor iz Hrvatskoga Jandrofa, domaći jačkarni zbor ter Medjunarodni folklorni ansambl. U balu svira Karambolo.

**UMOK, KOLJNOF, BUDIMPEŠTA** – Kako nas je obavijestio Janoš Sallmer, dirigent dvih tamburaških sastavov u Umoku i Koljnofu, njegovi tamburaši će zajedničkim programom nastupati u Budimpešti. Na poziv Saveza ugarskih zborov i orkestrov (KÓTA) umočki „Kajkavci” i koljnofski „Goranci” 28. septembra, nedilju, će koncertirati u auli Etnografskoga muzeja u Budimpešti (V. okrug, Trg Lajosa Kossutha) početo od 11 uri, prilikom Svitskoga dana muzike. Kako smo o tom već pisali, spomenutim tamburaškim grupam na majuškom Državnom kvalificiranju u narodnoj glazbi u Juri je dodijeljena zlatna medalija. Uz to „Kajkavci” u Umoku, ki će dojdue ljeto svečevati desetu obljetnicu utemeljenja, pred dvimi ljeti su dobili i visoku nagradu Saveza ugarskih zborov i orkestrov.



Organizatori s pobjednicima iz Ferdinandovca

Ribički je kup ove godine nazvan Hrvatski podravski ribički kup, naime bilo je družina iz više županija. Prema riječima predsjednika hrvatske manjinske samouprave Tibora Hudaka, izvarska samouprava ubuduće kani proširiti kup na sve hrvatske manjinske samouprave pokraj Drave, jer podravski Hrvati čine jednu regiju bez obzira nalaze li se u jednoj ili u drugoj županiji, no tada će organizaciju trebati preinačiti jer ribnjak blizu Izvara bit će mali, ali će se pronaći odgovarajuće mjesto.

Mali se ribnjak napunio ribičima i navijačima. U devet sati pojedine družine počele su hranjenje riba, a nakon toga započeo je uzbuđljivi ribolov. Ribiča je bilo iz Barče, Dombola, Lukovišća, Novog Sela, Izvara, Kapošvara, Šeljina; Daranja, Potonje, Bojeva i Ferdinandovca (Hrvatska), zbratimljenog naselja Izvara.

Ribiči su iskušavali svoje ribolovno umijeće tijekom dva sata, po družinama. U svakoj družini bila su dva natjecatelja sa po dva štapa. Većinom su lovili s plovkom, a mamac je bio crv, nekima se odmah posrećilo, a neki su morali strpljivo čekati do kraja. Najviše je ulovljeno babušaka, nekoliko šarana i malih somova. Truba je označila kraj natjecanja i slijedilo je vaganje, mjerenje ukupne težine, te su uračunati bodovi po komadu.

Nagrade nisu uručene na licu mjesta, nego u izvarskom domu kulture, u svečanim okvirima. Nagrade je predao Đuso Dudaš, dopredsjednik Hrvatske državne samouprave.

U skupnom natjecanju od 15 družina prvo mjesto osvojili su Ferdinandovčani Zdravko Hrvojić i Ivica Šćuka, zatim Novoselci Ivan Ilijašić i Zoltan Schutzman, te Bojevci Martin i Miroslav Čolić. Slijedile su pojedinačne nagrade: najviše riba ulovio je Ivica Šćuka, a najveću najmlađi natjecatelj Martin Čolić. Među ženskim natjecateljima najspretnija je bila Biserka Mihaljević. Nagradu je dobio i najneuspješniji ribič Đuso Gorjanac

Kup podravskih ribiča opet su osvojili Prekodravci, Ferdinandovčani.

**Martin Čolić, najmanji i najmlađi ribič** ulovio je najveću ribu, šarana od 1,5 kilograma. Martin ima sedam godina i sada će krenuti u prvi razred. Vrlo se ponosio svojim nagradama. Rekao je da s tatom često ide pecati na Dravu, u Rasinju i Izvar. Prije dvije godine počeo je loviti ribe, ali ih vrlo voli, pa ih odmah vraća u vodu. Neće pojesti onu ribu koju je ulovio jer ju žali. Razgovarali smo mađarski, ali kaže da želi naučiti hrvatski, u tome će mu i tata pomoći jer želi osvojiti nagradu i onkraj Drave, pa ne bi bilo lijepo ako ne bi razumio što piše na priznanju.

beta



## Dan sela u Salanti



U Salanti su Mjesna samouprava na čelu s načelnikom Zoltánom Dunaiem i Hrvatska manjinska samouprava 6. rujna priredile tradicionalni Dan sela. U predivnom, toplom, sunčanom vremenu, pokraj prekrasno uređenog jezera u velikom šatoru i oko njega okupili su se mještani i njihovi gosti iz okolnih naselja.

Program je započeo već u ranim jutarnjim satima. S početkom u sedam sati održano je ribičko natjecanje u kojem su se posebno nadmetali muškarci, žene i djeca. Osim toga održano je i natjecanje u kuhanju u kotlićima. Znatiželjnicima je gospođa Božanović iz Nijemeta pokazala kako su nekada žene izradile narodnu nošnju, i to štrimfle (čarape) s bubicom, a osim toga gospođa Srimac je na pozornici nazočnima predstavila karakteristično nošenje kike (kose) naših starih roditelja. Organizatori su pripremili doista šaren program i posebno su se pobrinuli za djecu. U 16 sati uslijedila je kazališna predstava u izvedbi Dječjeg kazališta Hangoló, u kojem su djeca posebno uživala. Osim kazališne predstave bilo je još više mogućnosti za zabavu, što su djeca i iskoristila. U 17 sati u nijemetskoj crkvi održana je sveta misa na hrvatskom jeziku. Navečer oko šatora počeli su se okupljati i mnogobrojni svirači, plesači i članovi pjevačkih zborova. Pred brojnom publikom prikazan je kratak film koji je predstavio sve ljepote naselja, bogatu sačuvanu tradiciju u selu. Nakon 20-minutnog zanimljivog filma posjetitelji priredbe pozdravili su predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Mijo Štandovar i načelnik sela Zoltán Dunai. Posebno su pozdravljeni svi ugledni gosti među njima Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, i izaslanstvo prijateljskog naselja Strizivojne, s kojima selo Salanta njeguje dugogodišnje veze. Nakon pozdrav-



nih riječi na mađarskom i hrvatskom jeziku na pozornicu su prvo izišli članovi Kulturno-umjetničkog društva „Harka” iz Harkanja. Zatim na pozornici smo mogli vidjeti najmlađe folklorashe i to dječju skupinu KUD-a „Marica” iz Salante. Oni su u svom programu prikazali bošnjačke plesove, oduševivši gledatelje. Slijedili su opet plesači i svirači folklornog ansambla „Harka”, a potom članovi pjevačkoga zbora iz Salante, i izveli mađarske pjesme. Potom su se članovi KUD-a „Marica” predstavili s bunjevačkim plesovima, zatim su slijedili salantski mladi tamburaši i Ženski pjevački zbor „Snaše” iz Pogana. Pri kraju KUD Ladislava Matuška iz Kukinja izveo je bošnjačke i podravske plesove. Program je završen nastupom mještana koji su se prvi put predstavili pred publikom, s podravskim plesovima u koreografiji Lenarda Trauma. Nakon prelijepog i bogatoga kulturnog gala programa sudionike su ugostili u mjesnom restoranu, koji su se mogli diviti i u predivnom vatrometu u 22 sata. Program se nastavio svirkom „Podravke” i trajao do rane zore.

*Renata Božanović*



## Berbeni festival u Harkanju

U Harkanju je 13–14. rujna održan 14. Berbeni festival. Program je započeo već u subotu ujutro u 9 sati kada je održano natjecanje dvoprega. U 14 sati je održano i svečano otvorenje na otvorenoj pozornici. Zatim do 19 sati ljubitelji folkloru mogli su uživati u nastupima raznih plesnih ansambala i zborova. U programu je nastupio i mješoviti pjevački zbor iz Harkanja s lijepim hrvatskim pjesmama. Bogat kulturni program trajao je dokasna. Na drugi dan festivala nastavljao se program na otvorenom ispred mjesnoga doma kulture s izvedbama narodnih orkestrara, plesnih ansambala i solista. U gala programu sudjelovali su KUD-ovi iz šire Mađarske, Rumunjske i Bizovca u Hrvatskoj. Salantski KUD Marica predstavio se s bošnjačkim plesovima, a članovi kukinjskoga KUD-a Ladislava Matuška izveli su podravske igre. Organizatori festivala program su okončali divnim vatrometom, a uza svirku Tornada bal je trajao do ranih jutarnjih sati.

*Renata Božanović*

**PEČUH** – Posredstvom Hrvatskog kazališta Pečuh, od 21. do 23. rujna u Mađarskoj, u Mohaču, Pečuhu (22. rujna u Hrvatskom kazalištu s početkom u 19 sati) i Budimpešti gostuje Teatar „Gavran” iz Zagreba s predstavom „Zabranjeno smijanje”. Komediju praizvedenu 3. listopada 2004. režirao je Zoran Mužić, a u njoj glume: Tomislav Martić, Mladena Gavran i Antonija Stanišić. Razotkrivajući mane i vrline prepoznatljivih simpatičnih ljudi čija se sudbina otela iz njihovih ruku, ta predstava obiluje brojnim iznenađenjima koja iz scene u scenu, u mahnitom tempu, vode gledatelja kroz neobičnu priču. Napomenimo kako je Miro Gavran najizvođeniji hrvatski dramatičar preveden na mnoge svjetske jezike, njegove predstave premijerno su igrane u dvadesetak zemalja.

**SEGEDIN** – U organizaciji Odsjeka za pedagogiju Instituta za obrazovanje odraslih segedinskoga sveučilišta, u tom se gradu 12–13. studenog organizira konferencija naslova Manjine – nacionalni-euroopski identitet. Konferencija će biti sastavljena od nekoliko tematskih blokova. Tako: Svakodnevna kultura i tradicija i njihova uloga u očuvanju identiteta, Značenje obrazovanja u jačanju identiteta, Kulturna politika i kulturni identitet Europske Unije. Prijave za konferenciju očekuju se do 30. rujna. Sve informacije na :[www.jgypk.u-szeged.hu/tanszek/kozmuuv/identitaskutato/index.html](http://www.jgypk.u-szeged.hu/tanszek/kozmuuv/identitaskutato/index.html). Prijave se mogu slati na e-mail adresu: [ued@jgypk.u-szeged.hu](mailto:ued@jgypk.u-szeged.hu)



## Vidikovac na bečehelskoj gori



Mnogi Serdahelci i Sumartanci imaju svoje vinograde u bečehelskim gorama. Mještani su u vinograde nekoć odlazili pješice, konjskim zapregama ili biciklima po zemljanom putu, no danas je već lako, putuju autima po asfaltiranoj cesti. Otkada je osnovana Vinarska udruga u Bečehelu, vinarima se organiziraju stručna usavršavanja, vinske ceste, običaji vezani uz uzgoj loze i proizvodnju vina. Cilj je Udruge da vinogradari proizvode izvrsna vina i da se promiču pomurska vina.

Osim fine kapljice, bečehelski je vinograd prekrasan krajolik, s 300 metara visoke Male gore pruža se divan vidik, za čista vremena može se vidjeti do Kaniže, vidljivi su čak i vrhovi Ivančice u Hrvatskoj. Na poticaj vinogradara, na vrhu Male gore podignut je vidikovac, koji će ubuduće dobiti i turistička obilježja.

Mnogi od privatnika podupirali su njegovu izgradnju, stoga bečehelska samouprava osim radne snage nije trebala ništa drugo osigurati. Vidikovac je visok 15 metara, ima tri kata, izgrađen je od drva iz okolnih šuma. Drvena je građevina posvećena prilikom proštenja u vinogradu, 23. kolovoza, posvetio ju je bečehelski župnik Zoltán Kirner.

Tko naiđe u malogorski vinograd, neka ne propusti posjet vidikovcu.

*Beta*

Snimke: *Stjepan Prosenjak*



## Vršensko Šokačko sijelo



Zašto *Vršensko* u naslovu? Zato što ima još naših Šokaca i u drugim baranjskim selcima, ali nema više šokačkih sijela, samo u Vršendi. Šokačko sijelo u Vršendi ima svoju dugu tradiciju neprekidnog organiziranja koja traje već četrnaest godina. Četrnaest godina to je vrijeme da se i u genima počinjtu stvarati kodovi koji će nas odrediti za sutra. Sjećam se kada sam prije desetak godina bila na Šokačkome sijelu, onda su današnji očevi bili tek momci, a danas su na istom sijelu sa svojom djecom, dvoje, troje i četvero djece. To su kodovi koji će nas očuvati za sutra i u nepovoljnim demografskim uvjetima, pa i u naseljima koja stare, bar što se tiče hrvatskoga življa u njima, koje se odseljava, odnarođuje, umire... A takva je Vršenda. S našim Vršenđanima rade i o njima skrbi danas naraštaj koji već polako zalazi u četrdesete godine života. Njima su njihovi očevi navrijeme predali u ruke svoje znanje, svoje njive i vinograde da na njima siju, a poslije da sami vide koliko truda treba uložiti da bi berba i žetva bila dobra i da vide kako nije svejedno i gdje se i kako sije... Simbolično sve ovo vrijedi za malu skupinu šokačkih Hrvata u Vršendi, za očeve, njihovu djecu i unuke.

Uvjerila sam se još jednom u rečeno, 30. kolovoza, kako na svetoj misi u tamošnjoj divnoj crkvi koju su krasili i crkveni barjaci iz 1960. godine s napisom „Klanjam ti se, križu

slavni”, i u kojoj su odzvanjale riječi svećenika Ante Markića iz hrvatskog Aljmaša. Njemu je od pripomoći bio u čitanju svete mise na hrvatskom jeziku mjesni župnik Attila Bognár. Misno slavlje uljepšali su crkvenom pjesmom zbor iz prijateljskih Vukojevaca i glasovi domaćina, članova Mješovitoga zbora „Orašje”.

I ovo su Šokačko sijelo organizirali, naravno, Hrvatska samouprava sela Vršende te tamošnja Kulturna i vjerska udruga šokačkih Hrvata.

Ono što mi je i poslije i tijekom kulturnoga programa odzvanjalo u ušima, bile su riječi iz propovijedi župnika aljmaškoga svetišta Ante Markića, pozivanje na trostruku vjernost, vjernost Kristu, vjernost Crkvi i vjernost Gospi. Ako imamo te tri vrijednosti u sebi, onda zasigurno imamo i vjernost svojim korijenima i vjernost njihova očuvanja i u godinama koje su pred nama.

Svečanosti je nazočila konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj koja je i pozdravila nazočne u sklopu kulturnoga program koji je slijedio nakon svete mise u seoskom domu kulture, te Mišo Hepp, predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Nakon svete mise kratkim su se mimohodom sudionici četrnaestog Šokačkog sijela uputili u dom kulture, dakako, prije toga zaplesavši na vršenskim ulicama. U kulturnom programu nastupili su: KUD „Marica” iz Salante, KUD „Vukojevci” iz Hrvatske, Dječja plesna skupina KUD-a „Mohač”, koja je sve nas oduševila, te domaćini, Pjevački zbor te Orkestar „Orašje”. Nakon programa slijedilo je druženje uz večeru koju su priredili organizatori te zabava do kasnih večernjih sati.

*Branka Pavić Blažetin*



## Jesen – započela je nastava



Eh... opet je započela školska godina, opet učenje, naravno i mučenje, malo zabave ostaje. Nakon dva mjeseca jedva se čekaju zimski praznici, a poslije kada proljeće udari u glavu, jedva se čeka i ljeto. Nadam se da će svima ova školska godina biti uspješna (bez popravaka, sa što boljim ocjenama) i da će proći brže nego što izgleda i što će stvarno biti.

### Za jesenske izlaske, jesenke boje

Jesen je odlično godišnje doba u kojem se možete potpuno približiti prirodi i gotovo spojiti s njom, bar kada je u pitanju šminka. Pitate li se koje su boje moderne, dovoljno je da pogledate kroz prozor i prenesete ono što vidite na svoje lice. Ako priroda izgleda prekrasno, zašto ne biste i vi. Nijanse bež do smeđe, crvenkasto smeđa i zimzelena – boje su jesenske sezone. Zamislite predivne jesenske krajolike, i te boje projicirajte na odjeću. I ne samo boje nego i slike. Što vam suknya ili drugi odjevni predmet budu više sličili na šumu, zimski vrt ili neki drugi krajolik, to ste više u trendu.

Uza smeđe-zlatne tonove i sve nijanse terakote, brončane, bordo, moderna je i zeleno tirkizna boja. Za večernje izlaske dodajte mnogo svjetlucavog i zlatnog sjaja. Dodaju li se tome drugi ovosezonski trendovi poput čipke, sjaja i šljokica, dobit ćemo bogat i šarolik, pomalo barokni izgled. Osim navedenih boja, ove ćemo sezone često vidati i sivu, te jake koraljne boje.

### Plitvička jezera kandidat za novo svjetsko čudo

Nakon što je lani proglašeno sedam novih svjetskih čuda – Chichen Itza (Meksiko), Krist Otkupitelj (Brazil), Koloseum (Italija), Taj Mahal (Indija), Veliki kineski zid (Kina), Petra (Jordan) i Machu Picchu (Peru) – ove godine se krenulo u novi izbor ljepota, ovaj put onih prirodnih. Razlog je vrlo jednostavan, naime otkad je 100 milijuna ljudi glasovalo za protekli izbor, svjesnost o očuvanju kulturnih ljepota za buduće naraštaje narasla je na zavidnu razinu, ljudi su počeli više upoznavati cijeli svijet, a ne smije se zanemariti ni prihod od turizma, što potiče mjesne zajednice na daljnja ulaganja. „Želimo li što očuvati, prvo to odista moramo cijiniti!”, slogan je neprofitne zaklade New7 Wonders, koja je u novi izbor prirodnih ljepota, i uz glasove pola milijuna ljudi, predložila više od 200 mjesta diljem svijeta, a jedan od njih je i iz Hrvatske – Plitvička jezera.

Neki od uvjeta za nominaciju jesu da je to prirodno mjesto, prirodni spomenik ili krajolik te da nijedan od njih nije mijenjan ljudskom rukom u znatnoj mjeri. Dakle, u obzir dolaze: špilje, kanjoni, životinjski rezervati, stijene, vulkani, jezera, rijeke, mora, slapovi, koraljni grebeni, šume, oaze itd.

Želite li dodati svog miljenika na popis, to možete učiniti na internetu sve do 31. prosinca ove godine.



Učenici iz Kerestura



Izradila: Dijana Kovačić  
iz Fičehaza

## Šale \* Šale \* Šale \* Šale

### Ivica u školi

Izlazi mali Ivica k ploči odgovarati. Pita ga profesor:

– Reci mi, koliko je dva plus dva?

Ivica šuti. Poslije nekog vremena, profesor postavlja drugo pitanje:

– 'Ajde, reci mi koliko je jedan plus jedan.

Ivica opet šuti. Profesor je već živčan, pa se pokušava smiriti sljedećim pitanjem:

– Dobro, reci nam onda 'ko je otkrio Ameriku.

Ivica ni da bekne. Profesor se crveni, nervoza dostiže vrhunac, pa se profesor izdere:

– KRISTOFER KOLUMBOOOOO!!!

Ivica mrtav-hladan odlazi na mjesto.

– Heeej, čekaj, stani, kamo ćeš, kamo si krenuo – pita ga iznervirano profesor?

– Pa, prozvali ste drugoga.

\* \* \*

Dobio Ivica zadaću da napiše nekoliko rečenica ili riječi... i kako se nije mogao sam sjetiti, odlučio je pitati nekoga... i otiđe on do svoje mame:

– Mamice, daj mi reci nekoliko rečenica.

– Ne mogu sad, radim – i on to napiše.

Upita tatu koji je čitao strip:

– Koji strip to čitaš?

– Majmun u crvenim gaćama – i, naravno, on to zapiše.

Ide on dalje do brata i vidi da čita strip Superman pa si i to zapiše...

Ode do sestre koja razgovara na telefon i koja pjeva:

– O, baby, nemoj, o, baby, nemoj! – i to si, naravno, zapiše...

Sutradan veli učiteljica:

– Ivice pročitaj nam što si zapisao.

– Ne mogu sad, radim – odgovara...

– Ivice, što sam ja za tebe?

– Majmun u crvenim gaćama – odbrusi joj...

– Molim!?!?! a što si ti?!?! – učiteljica već postaje ljuta.

– Superman! – vikne...

– Ivice, zvat ću ti roditelje u školu!

A on počme pjevat:

– O, baby, nemoj! O, baby, nemoj!



## „Igre prijateljstva” s mladimi naticatelji iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Ugarske



*Pobjednici iz Bosne i Hercegovine*

Za mikroregiju Šopron–Fertőd, a i za cijeli grad Šopron je bio jedan od najvećih izazovov, nepačena organizacija orijaške športske manifestacije zadnjega augustuškoga vikenda, u koj su sudjelovali mladi športaši (sridnjoškcolci) iz četirih zemalj. Trodnevna priredba pod naslovom „Igre prijateljstva” je pozvana u žitak pred petimi ljeti u Gospiću, s ciljem da se dica kot na maloj olimpiji naticaju, da se sprijatelju i polag toga upoznaju i različite kulture, narode ovoga prostora. Tako glavni predstavnici iz Gospića (Ličko-senjska županija, Hrvatska), iz Bihaća (Unsko-sanski kanton, Bosna i Hercegovina) ter iz Slovenije, iz Novoga Mesta jur se kot stari poznaniki pozdravljaju, a pred dvimi ljeti su posredovanjem koljnofske partnerske škole iz Vukovine, uključeni u ove susrete i sami Koljnofci ter mikroregija Šopron–Fertőd. Pokidob ove igre se odvijaju po rotaciji, poslije Gospića, Bihaća, Novoga Mesta, Gospića i Bihaća, prvi put u povijesti ovoga međunarodnoga naticanja, „Igre prijateljstva” su priredjene od 29. do 31. augustuša u Šopronu. Zahvaljujući predsjedniku organizacijskoga štaba Gézi Abdaiu, supredsjudniku dr. Istvánu Bihariu ter tajniku toga odbora Józsefu Rákócziu i ne nazadnje koljnofskom načelniku Franji Grubiću, tri dane dugo 300–350 športašev, trenerov i časnih gostov je boravilo u ovom prekrasnom gradu. Dica, rođjena poslije 1. januara 1992. ljeta, na četiri mjesti su se mirila u malom nogometu i rukometu (u Areni), u košarki (u športskoj hali Krasznai), u stolnom tenisu (u Osnovnoj školi „Géza Gárdonyi”) ter u šahu u studentskom domu, kade su bila uglavnom i smješćena. Petak, 29. augustuša, uvečer poslije tehničke

sjednice i večere u športskoj hali Krasznai bilo je svečano otvaranje, a zastupnike, peljače posebno je primio i dr. Tamás Fodor, načelnik Šoprona. Nazočni su bili i ambasadori ovih igar, negdašnji nogometaš Josip Katalinski iz Sarajeva, kot i hrvač, osvajač srebrne olimpijske medalije 1972. ljeta u Münchenu, Josip Čorak iz Zagreba. Szilveszter Csollány, olimpijski prvak, ki bi sa strane Ugarske morao biti ambasador športa, uprav tako kot i na početku ljeta u Gospiću, i u Šopronu se nije odazvao pozivu. Za razlog još i sami organizatori nisu znali. Drugi dan, u subotu, cijeli dan su se odvijale borbe, utakmice med ekipami, a pomoću koljnofskih učiteljic su riješene sve poteškoće. Najglasnije ipak su bile toga dana športske hale kade su u pratnji nogometa, rukometa i košarke žarko bistvali, hrabрили svoje favorite oduševljeni navijači. Kad bi se dilila nagrada za najbolje navijače, to bi sigurno bili dobili hrvatski dičaki ki su netrudno, u kanonu zvali



*Glavni organizatori, novinari, ambasadori iz Hrvatske, s domaćinom Franjom Grubićem (sprava prvi)*

„u boj za narod svoj“ ili jačili na kupu „Moja domovina“. Do večera su tekle utakmice, naticanje je bilo tijesno posebno u rukometu, nogometu i košarki, i to med Hrvatima i Bosancima. Teške borbe su mogli sudioniki ispočivati u diskoteki, a za voditelje i glavne organizatore ovih igar u domaćini nudili pravi doživljaj, a ujedno i presenećenje u koljnofskom hrvatskom restoranu Levanda. Prekrasni ambijent je napravio svoje, i „hrvatski slavuji“ su noćnom serenadom osigurali ulazak na večeru. Gitara je jedino za vrime vičere počivala, ali došla je pojačana glazba s koljnofskimi tamburaši, kim se gosti nisu mogli dovoljno diviti, kako znaju sve aktualne, a i starije šlagere odsvirati, početo od popa, roka, a i narodne glazbe. Jedni su se samo na tom žalili kako je te noći prebrzo odletilo vrime. Nedilju dopodne gostom su u šest grupa predstavljene znamenitosti grada Šoprona, a do najbolje očekivanih trenutkov, do proglašenja rezultatov je došlo točno u jedanaest uri, u športskoj hali Krasznai. U rukometu, košarki su igrali i divičice i dičaki, u šahu i stolnom tenisu su se naticale i ekipe i peršone, a mali nogomet je bio privilegij dičakov.

U košarki je med divičicama nastala najbolja domaća grupa, med dičaki Novo Mesto. U rukometu su i divojke i dičaki iz Gospića odnesli palme pobjede. Najbolji nogometaši su bili došli iz Bihaća. Još jedna pobjeda je čekala grupu iz Šoprona u šahu, med dičaki je bio najbolji igrač Gábor Nagy, a med divičicama Gabriella Hittér je osvojila drugo mjesto. U stolnom tenisu je napravila bravur i tim završila meče na prvom mjestu ekipa iz Bihaća, a što se još ovde da spomenuti da je Kata Kabai iz Šoprona nastala treća u ovoj igri. Po ukupnoj brojidbi samo s jednim bodom (21), ali je pobijedio Bihać, od prvoga mjesta jako malo je razlučilo ekipu iz Gospića, a i Novoga Mesta (20 i 20 bodov), a domaćinom je ostao samo zadnje mjesto sa 16 bodi. Put do Bosne i Hercegovine sigurno nije bio dosadan, nek je skraćen s pjesmom i slavljem pobjednikov. U Šopronu uz službenu himnu Igar, predsjednik organizacijskoga štaba Géza Abdai je prikdao bijelu zastavu sa simbolom međunarodnih igar, a tim i pravo priredjenja za dođuće ljetu, Rafku Križmanu, dožupanu Novoga Mesta.

Onde će se jur sedmi put strefiti, naticati i družiti se najbolji športaši, susjedi, a znamda sad već i prijatelji.

*-Timea Horvat-*



## Domaćin i predsjednik o „Igra prijateljstva“



**Franjo Grubić, jedan od glavnih organizatora „Igre prijateljstva“ i načelnik Koljnofa:** – Ne moremo pozabiti na to da koljnofska škola, a prik nje i mikroregija Šopron–Fertőd je zašla u ove igre, u ov projekt pred dvimi ljeti. Svako ljeto se minjaju organizatori, u drugoj državi napravljaju ove igre, a kljetu po redu, ako nam se grota, onda ćemo u Sloveniji biti. Ča naliže rezultatov moram reći da pred nekoliko ljeti su med športaši bili i sami Koljnofci, ali ljetos nismo imali tako kvalitetne igrače u našem selu, pak je Mikroregija probala sabrati „poluprofesionalne“ igrače i igračice. Ja sam mislio da ćemo biti ovo ljeto malo bolji nek prlje, ali mislim da sad moramo i ovimi rezultati biti zadovoljni. To se zato mora znati da tjelovježbanje i pristup športu u Sloveniji, u Hrvatskoj još i u Bosni i Hercegovini je na visokom nivou koncentriran na dicu, a to se vidi i na nji.

Naša dica manje vježbe imaju i u osnovni i u srednji škola nek ostali u ovoj igri. I po ti utakmica se vidi, oni svi se boru do zadnje kaplje krvi, a naši su morebit bolji va šahi, ali zadovoljavajući su još rezultati u košarki. Iako koljnofskih školarov već nije u ovi igra, sve učiteljice hrvatskoga jezika iz naše škole su ovde, one su tumačice i pomagačice. To se mora znati da prez nas Koljnofceva pak cijele ove okoline, a i Hrvatov ove igre ne bi išle tako daleko. To znaju svi, i sami organizatori, a zato smo i ponudili večeru za predsjedništvo uprav u koljnofskom restoranu Levanda da uz kvalitetno hrvatsko jilo i naše tamburaše upoznaju i naše tradicije. Dosta smo se trudili, ali vridno je bilo, i ufam se da su se dica dobro ćutila, da su se spoznala međusobno, i našla nove prijatelje, kad polag športa ova cijela manifestacija govori o prijateljstvu.

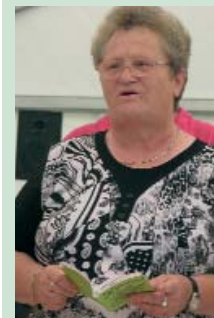
U športu je ferplej najvažnije, a ja mislim da je ovde sve tako išlo, i bilo je sve u redu, to su nam potvrdili i gosti. Trudili smo se da svim to ostane u spominku da je u Šopronu sve bilo lipo.

**Hasan Hromadić, predsjednik skupštine ovih igar iz Bosne i Hercegovine:** – Nisu srićni i veseli zbog toga što su ovde, samo predstavnici, mladi športaši ki su došli s prostora Bosne i Hercegovine, nek ćutio sam veliko zadovoljstvo i u ekipi iz Ličko-senjske županije iz Hrvatske, kot i u ekipi iz Novog Mesta, Slovenije. Mi smo svi jako radosni, toplo smo primljeni, nismo iznenadjeni, jer dvi ljeti suradjujemo, ali toplota ljudi, lipota grada, dio kulturne baštine ovoga prostora smo jur upoznali i to nas čini srićnim i bogatijim. Vjerujte da znam često biti i kritičan, ali u ovom trenutku, a znamda tako i sutra, kada se budemo opraštali, ne bi nijedne primjedbe mogao da kažem, iz razloga što smo lipo primljeni, što smo smješćeni med odličnim uvjeti, što je jilo dobro, a korektna su i športska borilišća. Sudjenje je fer, ekipe se dobro ponašaju, sve zajedno, što nam je i cilj u okviru ovih igar, da mladi se upoznaju, već je sklopljen niz prijateljstava, onda kako ne bi bio pozitivan u ovoj izjavi.

Ove su šeste igre, dosad su dvakrat predstavnici Slovenije osvojili titulu pobjednika, a ukupno tri put predstavnici Bosne i Hercegovine. Sad imamo pomak u kvaliteti, a u ovom trenutku još nam falu tri finalne utakmice. Neizvjesna je borba za prvo mjesto med Hrvatskom ter Bosnom i Hercegovinom. *(Kako su pak rezultati dan kasnije pokazali, Bihać je i četvrti put najbolji postao na spomenutom naticanju!)*

Veliko je to druženje i naticanje, i naše su želje jur za dođuće ljeto da ne budu samo mladi iz četirih zemalj sudioniki ovih igar, nek da ov športski susret još proširimo. Sad razgovaramo s predstavnicima Koruške, iz Austrije, i namjera nam je da Vojvodjane isto tako uključimo. Tako da ovoj igri brzo se more zgodati da će vrijeda imati još već sudionikov, a to nas svakako mora radovati. Sljedeći domaćin je Slovenija, Novo Mesto, idemo u krug, tako da u ovom trenutku lako bi mogao reći, vidimo se za četiri ljeti ponovo u Šopronu.

**PEČUH – II.** Susret na vratima Balkana, naslov je međunarodne interdisciplinarnе konferencije koja će se održati u Pečuhu u Dominikanskom domu od 18. do 19. rujna uza sudjelovanje predavača iz Mađarske, Švedske, Rumunjske, Hrvatske, SAD i inih zemalja. Konferencija je dio projekta „Istočno-zapadni prijelaz“, pa će tih dana uz konferenciju biti održan i Svjetski festival balkanske glazbe. Iz Švedske će na konferenciju, prema najjavama, stići književnica Slavenka Drakulić koja će izlagati u radnoj skupini s okvirnom temom etničkih raznovrsnosti, podrijetla, spola, književnost... Drugi dan konferencije usredotočit će se na temu izazovi demokracije, suverenitet, nacionalizam, kozmopolitizam, te izazovi koje donose razlike u spolovima, feminizam, maskulinizam, jednakost. Gost će biti i predavač iz Hrvatske Nenad Popović... Projektom „Istočno-zapadni prijelaz“ skreće se pozornost na kulturološku i inu šarolikost balkanskoga prostora i perspektive koje on nudi, i to putem koncerata, suvremenih umjetnosti, izložaba, konferencija, filozofskim, književnim i teoretskim radionicama, dijalogom... Kako ističu organizatori, nije to samo dio zamišljenoga programa „Pečuh europska prijestolnica kulture“ u kojem, kada se govori o tom gradu, promišlja se na temu Pečuh kao kulturna vrata prema Balkanu, nego je to jedinstvena pobuda i u europskim razmjerima. Prigoda je to ponovnoga promišljanja pojma Balkan.



### HRVATSKI ŽIDAN

– Po informaciji Etuške Aranji-Horvat, glavne organizatorice sastanka, 20. septembra, subotu, u ovom selu će se najti bivši dijaki budimpeštanske Hrvatsko-srpske gimnazije, ki su 1964. ljeta završili

školu. Bivša gimnazijalka i danas je aktivna članica židanske kulturne scene i, kako je rekla, svenek je dobro viditi školske tovaruše s kimi je četiri ljeti dilila dobro i čemerno, zato su se odlučili da takova spravišća jur duglje vrime priredjuju svako ljeto i svaki put u drugoj regiji.

**BEČEHEL –** Udruga vinogradara, u kojoj ima podosta članova iz hrvatskih naselja, 13. rujna priredila je vinski festival. Na vinskom festivalu bilo je niz kulturnih zbivanja i s hrvatskim sadržajima, među ostalima nastup KUD-a „Sumarton“ s našim bačkim i podravskim plesovima.

„Dobro došli, naši mili gosti!“



## PROGRAM

Subota, 20.09.2008.g. Pečuh

Széchenyijev trg

15:00-15:30 Gajdaški i tamburaški koncert

15:15-15:45 Mimohod

15:45-16:00 Zajedničko kolo

Trg Katedrale

16:00-17:00 Kratki folklorni programi

Pozornica: hrvatski ansambl

Kiosk: mađarska plesačnica

Dom omladine

19:30-21:00 Gala program

21:00-24:00 Zajednička plesačnica

(U slučaju nevremena svaki će program—osim mimohoda—biti u Domu omladine)

## OFF-PROGRAMI

Izložba slika Josipa Cugovčana

Kuća umjetnosti i književnosti

17-24.09.2008. otvoreno 10:00-18:00

Otvorenje: 17.09.2008. 18:30 Svira orkestar Vizin

Izložba fotografija Györgya Mánfajja (EFIAP)

Dom omladine

17-24.09.2008. otvoreno 10:00-21:00

Otvorenje: 19.09.2008. 18:30 Svira orkestar iz

Metkovića

Dom omladine, 20.09.2008.

Izložba čipaka Katice Proso

## I Goričanci na športskom susretu



Pravi nogometaši treće dobi

Društvo umirovljenika u Serdahelu osnovano je prije tri godine i zahvaljujući njegovoj predsjednici Rozaliji Radi, ono aktivno djeluje. U njegovim okvirima djeluje i mješoviti pjevački zbor koji svaki put nastupa na mjesnim priredbama, a gostuje i u okolnim pomurskim naseljima.

Članice su društva i izvrsne kuharice, na raznim festivalima gibanica, krafni, kuhanju tradicionalnih jela natječu se, glavne su i na festivalu gibanica u Serdahelu. Često organiziraju izlete, športske aktivnosti. Serdahelski umirovljenici 11. kolovoza bili su domaćini Županijskoga športskog susreta na kojem su sudjelovali ljudi treće dobi iz Kereće, Letinje, Sepetnika, Kaniže i Goričana. Umalo sto ljudi se okupilo na školskom dvorištu kako bi proveli zajedno jedan veseli dan u igri, pjesmi i plesu. Umirovljenici su se natjecali u bacanju valjka, vadenju čepa, u jedanaester-cima, gađanju na koš i drugim zadacima, a momčadi iz Kaniže i Goričana iskušale su vještinu i u nogometu. Serdahelsko društvo već od samih početaka surađuje s drugim društvima umirovljenika iz Zalske županije, ali velika im je bila želja da se povežu s društvom iz prijateljskog naselja Goričana.

Posredstvom načelnika Stjepana Tišlera i Marija Moharića to je i uspjelo, pa su članovi goričanske podružnice čakovečke Udruge umirovljenika sudjelovali na športskim igrama. Drago Kovač, predsjednik udruge iz Goričana, upoznao se s gospođom Radi, i s obje je strane potvrđena želja za daljnjom suradnjom.

– Športski susret vrlo je dobro organiziran, gostoprimstvo je izvrsno, neki među nama već imaju i svoje znance, naime članovi su kulturno-umjetničkog društva i lani su nastupali na Danu naselja i na festivalu gibanica – reče g. Kovač.

Tajnica goričanske udruge složila se s predsjednikom, ona je predstavila udruhu iz Hrvatske, koja ima više od 400 članova i 25 podružnica. Poput serdahelskih umirovljenika organiziraju izlete većinom u toplice, često posjećuju i Zalakaros, Lenti, Lendavu, ali se za pokretljivije ljude organiziraju izleti i na more. Mnogi su od njih članovi crkvenoga zbora.

Športski susret im se jako svidao, pa će ga ubuduće prirediti i u Goričanu, naime druga ima sekciju za pikado, kuglanje, šah, streljaštvo. Sporazumjeti se, naravno, nije bilo teško, serdahelskim umirovljenicima potpuno je bilo prirodno govoriti na kajkavskom narječju, pjevati međimurske pjesme.

G. Harmicar iz Goričana vrlo je bio sretan što je uspostavljena veza, naime on se još sjeća življe suradnje između Serdahela i Goričana, prije 20-30 godina, kada su se kulturna društva međusobno posjećivali, kao i učenici škola, žitelji su nazočili na zabavama, i to je bilo prekrasno.

Tada prelazanje granice bilo je teže, ipak se mnogo družilo. Danas već nema takvih prepreka, pa prema njemu bilo bi jako lijepo kada bi se suradnja vratila na tu razinu.

Beta